

EL GÈNERE DEL CONGRÉS:

Anàlisi de la presència de dones
i homes als esdeveniments
científics gestionats per
UIBCongrés l'any 2019

1. Introducció

UIBCongrés és el departament d'organització de congressos de la Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears (FUEIB). Està especialitzat en la gestió d'esdeveniments científics, i dona suport global o parcial en l'organització de congressos, jornades i seminaris acadèmics i professionals. Aquest departament està principalment –però no de manera exclusiva– vinculat a la comunitat universitària i a totes aquelles institucions que promoguin la difusió del coneixement, la recerca i l'ensenyament. Des de la seva creació el 2003, UIBCongrés ja ha gestionat més de 200 esdeveniments, en què han participat més de 20.000 persones d'arreu del món.

El present estudi mesura la presència de dones als esdeveniments científics gestionats per UIBCongrés de gener a desembre de l'any 2019. La metodologia emprada es basa a classificar els esdeveniments científics per àrea de coneixement, a fi d'oferir una panoràmica de la quantitat d'investigadores als congressos, gràcies a cinc indicadors que analitzen l'assistència als congressos, la presència de dones als comitès organitzadors i científics i, a més, la seva participació al programa científic, com a autores de documentació científica i com a ponents.

En conjunt, aquest informe vol vetllar perquè hi hagi una presència igualitària de dones i homes a l'àmbit públic, adequar les estadístiques a la perspectiva de gènere i assolir una igualtat de gènere en els camps de les ciències naturals i socials. D'aquesta manera, també es vol reconèixer la contribució de les dones al món de la investigació, així com promoure la seva presència en aquests esdeveniments, com a participants o com a expertes dels seus àmbits de coneixement.

El **gènere** és una construcció social, cultural i adquirida que pren forma mitjançant l'adjudicació d'actituds, rols i aptituds diferenciades a dones i homes en funció del seu sexe de naixement, és a dir, la seva genitalitat. Aquestes actituds i rols solen ser contraposats i, com que són apresos, poden ser modificables.

La **perspectiva de gènere** és el conjunt de mecanismes que permeten identificar i qüestionar el grau de discriminació cap a les dones. Per altra banda, també planteja el conjunt d'accions necessàries per propiciar unes condicions que portin a la igualtat entre dones i homes.

El **comitè organitzador** és l'equip de persones que dirigeixen un congrés. Aquest conjunt està format per persones expertes en l'especialitat de l'esdeveniment, però inclou també representants d'institucions afins i professionals de reconegut prestigi. Aquest comitè permet el desenvolupament del congrés sense cap mena d'impediment.

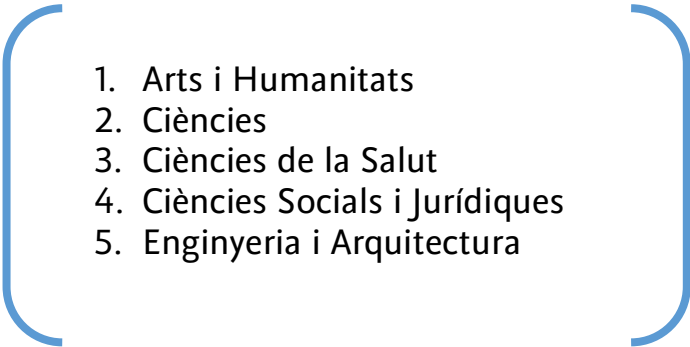
El **comitè científic** és el conjunt d'experts en les matèries sobre les quals tractarà el congrés. És un comitè que s'encarrega dels aspectes més acadèmics, com la proposta dels temes dels treballs presentats i la seva avaluació.

2. Definició dels indicadors

Per introduir la perspectiva de gènere en l'anàlisi sobre la presència de dones i homes als esdeveniments científics organitzats per UIBCongrés durant el període que va del gener de 2019 al desembre del mateix any, hem definit cinc indicadors:

- Participació a l'esdeveniment
Mesura l'assistència desagregada per sexe a l'esdeveniment en qüestió
- Composició del comitè organitzador
Mesura la presència de dones i homes a l'equip de persones que dirigeixen l'esdeveniment científic
- Composició del comitè científic
Mesura la presència de dones i homes a l'equip de persones expertes que actua de tribunal a l'hora de seleccionar i avaluar els treballs que seran presentats al congrés
- Presència de dones i homes al programa científic amb ponències
Analitza el nombre de dones i homes que han presentat els seus treballs als congressos
- Presència de dones i homes al programa científic amb plenàries
Mesura el nombre de dones i homes que han fet ponències magistrals i expertes.

Dins el període temporal gener-desembre de 2019, UIBCongrés va organitzar un total de **dotze** jornades, que, a més, s'han classificat segons la seva branca de coneixement en cinc grups:

-
1. Arts i Humanitats
 2. Ciències
 3. Ciències de la Salut
 4. Ciències Socials i Jurídiques
 5. Enginyeria i Arquitectura

3. Llista de congressos gestionats per UIBCongrés l'any 2019

Núm.	Títol	Àrea de coneixement
1	<i>16th Meeting Recent Trends in Nonlinear Science</i>	Ciències
2	<i>7th International Conference on Meteorology and Climatology of the Mediterranean</i>	Ciències
3	XIV Encuentro de Oficinas de Congresos de las Universidades Españolas – OCUE	Ciències Socials i Jurídiques
4	<i>International Week Facultat de Turisme 2019 – Empowering students to harness the potential of Tourism</i>	Ciències Socials i Jurídiques
5	XXVI Conferencia de Decanas y Decanos de las Facultades de Derecho de España	Ciències Socials i Jurídiques
6	XI Jornada de Investigación en Docencia de la Contabilidad	Ciències Socials i Jurídiques
7	<i>Critical Tourism Studies 8 (2019)</i>	Ciències Socials i Jurídiques
8	<i>Medical Response to Major Incidents and Disasters Course (MRMI)</i>	Ciències de la Salut
9	<i>Nonlinear Maps and Their Applications Congress 2019</i>	Ciències
10	VI Congreso Internacional y XXVII Nacional de Educación Física	Ciències Socials i Jurídiques
11	22è Congrés Internacional de l'Associació Catalana d'Intel·ligència Artificial	Enginyeria i Arquitectura
12	Primer Simposio “ <i>Advancing Chemistry Advancing Chemistry in Spain: Early Career ERC Researchers</i> ”	Ciències

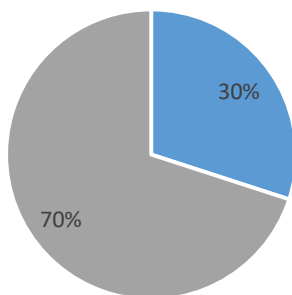
4. Anàlisi dels indicadors

a. Assistència desagregada per sexe i àrees de coneixement

ARTS I HUMANITATS			CIÈNCIES			CIÈNCIES DE LA SALUT			CIÈNCIES SOCIALS I JURÍDIQUES			ENGINYERIA I ARQUITECTURA		
T	D	H	T	D	H	T	D	H	T	D	H	T	D	H
—	—	—	194	58	136	56	23	33	390	218	172	81	14	67
—	—	—	100 %	30%	70%	100 %	41%	59%	100 %	56%	44%	100 %	17%	83%

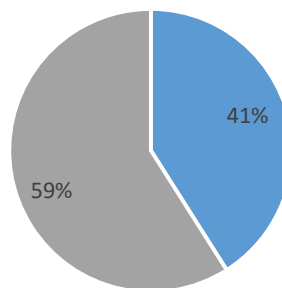
Aquestes dades reflecteixen que l'assistència de dones als congressos és menor que la dels homes en totes les branques, a excepció de la de Ciències Socials i Jurídiques. Els següents gràfics mostren els percentatges d'assistència als congressos per gènere i branca de coneixement:

Ciències

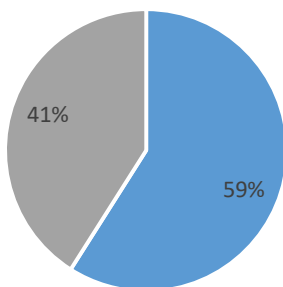
■ Dones ■ Homes

Ciències de la Salut

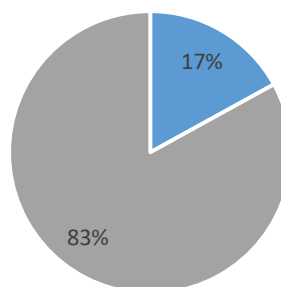
■ Dones ■ Homes

Ciències Socials i Jurídiques

■ Dones ■ Homes

Enginyeria i Arquitectura

■ Dones ■ Homes

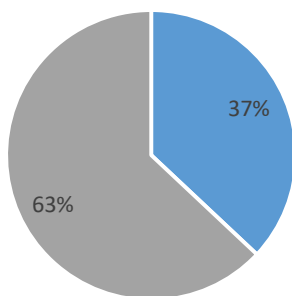
Els gràfics mostren com l'assistència de dones a congressos científics de les àrees de Ciències, Ciències de la Salut i Enginyeria i Arquitectura és menor, tot i que en el cas de Ciències de la Salut, l'assistència supera el 40%. Per contra, l'assistència de dones a reunions de la branca de Ciències Socials i Jurídiques és superior, amb un 56%.

b. Composició del comitè organitzador per àrees de coneixement

ARTS I HUMANITATS			CIÈNCIES			CIÈNCIES DE LA SALUT			CIÈNCIES SOCIALS I JURÍDIQUES			ENGINYERIA I ARQUITECTURA		
T	D	H	T	D	H	T	D	H	T	D	H	T	D	H
—	—	—	35	13	22	3	0	3	34	17	17	12	4	8
—	—	—	100 %	37%	63%	100 %	0%	100 %	100 %	50%	50%	100 %	33%	67%

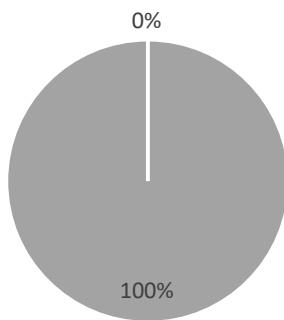
La composició dels comitès organitzadors està desequilibrada pel que fa a la paritat de gènere, a excepció de la branca de Ciències Socials i Jurídiques, on s’observa que hi ha igualtat de dones i homes. Els següents gràfics mostren els percentatges per gènere i branca de coneixement:

Ciències

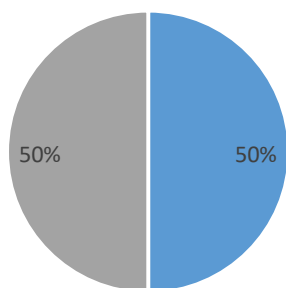
■ Dones ■ Homes

Ciències de la Salut

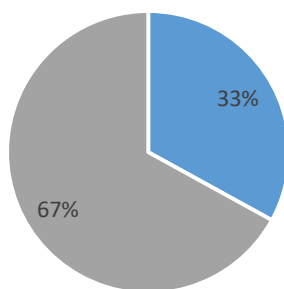
■ Dones ■ Homes

Ciències Socials i Jurídiques

■ Dones ■ Homes

Enginyeria i Arquitectura

■ Dones ■ Homes

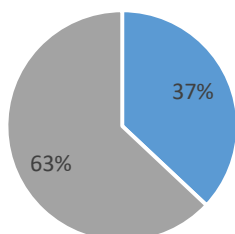
La presència de dones als comitès organitzadors és encara minoritària, amb un 33% i un 37% en les branques d’Enginyeria i Arquitectura i Ciències, respectivament. Pel que fa a la branca de Ciències Socials i Jurídiques, hi trobam un equilibri d’un 50% de cada gènere.

c. Composició del comitè científic per àrees de coneixement

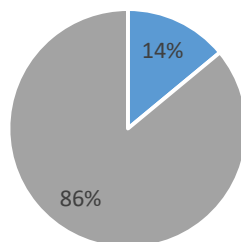
ARTS I HUMANITATS			CIÈNCIES			CIÈNCIES DE LA SALUT			CIÈNCIES SOCIALS I JURÍDIQUES			ENGINYERIA I ARQUITECTURA		
T	D	H	T	D	H	T	D	H	T	D	H	T	D	H
—	—	—	21	3	18	—	—	—	43	16	27	37	6	31
—	—	—	100 %	14%	86%	—	—	—	100 %	37%	63%	100 %	16%	84%

La presència de dones en els comitès científics encara és minoritària. L'àmbit amb major nombre de dones és el de Ciències Socials i Jurídiques, amb un 37%. En els casos de les Ciències i l'Enginyeria i Arquitectura, les xifres són similars: només un 14% i un 16% d'investigadores formaven part dels comitès científics. Els següents gràfics mostren els percentatges per gènere i àmbit:

Ciències Socials i Jurídiques

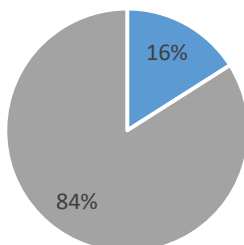

Ciències

■ Dones ■ Homes

Enginyeria i Arquitectura

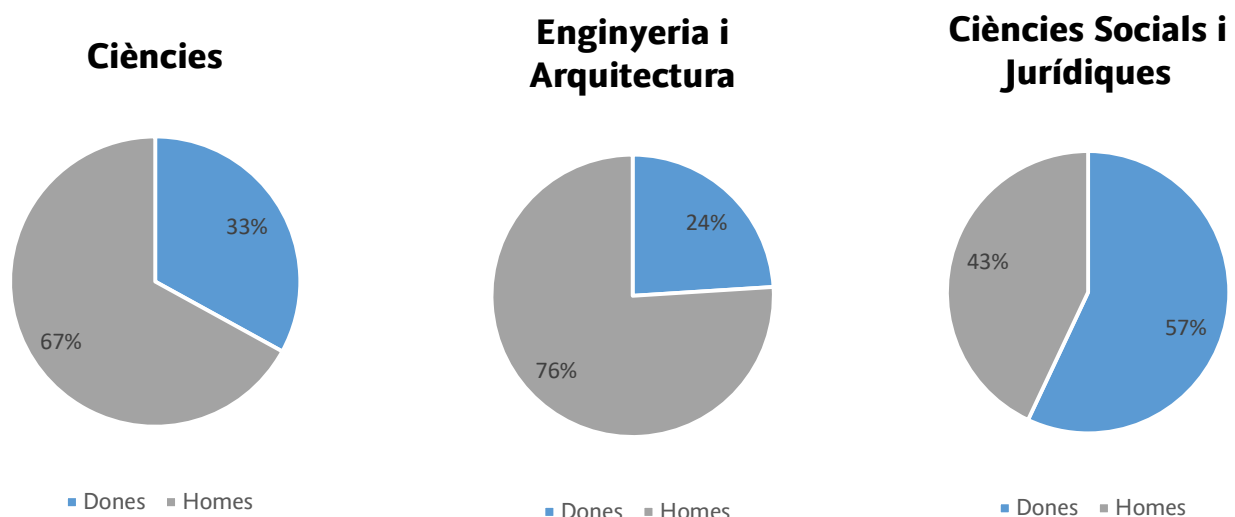
■ Dones ■ Homes

Els gràfics mostren un desequilibri de gèneres als comitès científics. Aquesta desproporció és menor a la branca de Ciències Socials i Jurídiques, on un 37% d'investigadores formaven part dels comitès científics.

d. Dones i homes en l'autoria dels documents científics

ARTS I HUMANITATS			CIÈNCIES			CIÈNCIES DE LA SALUT			CIÈNCIES SOCIALS I JURÍDIQUES			ENGINYERIA I ARQUITECTURA		
T	D	H	T	D	H	T	D	H	T	D	H	T	D	H
—	—	—	126	42	84	—	—	—	342	196	146	142	34	108
—	—	—	100 %	33%	67%	—	—	—	100 %	57%	43%	100 %	24%	76%

La distribució per gèneres en l'autoria de documents científics enviats als congressos varia: en el cas de les Ciències Socials i Jurídiques, hi trobam un predomini lleuger de dones autores (57%), mentre que a Ciències i Enginyeria i Arquitectura segueix havent-hi un desequilibri entre homes i dones. Els següents gràfics mostren els percentatges per gènere i matèria.

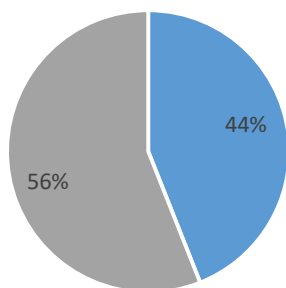
A la branca de Ciències Socials i Jurídiques, els gràfics mostren una major presència de dones. En canvi, a Ciències i Enginyeria i Arquitectura, la desproporció de dones i homes encara és present.

e. Presències de dones i homes a les conferències plenàries i taules rodones per àrea de coneixement

ARTS I HUMANITATS			CIÈNCIES			CIÈNCIES DE LA SALUT			CIÈNCIES SOCIALS I JURÍDIQUES			ENGINYERIA I ARQUITECTURA		
T	D	H	T	D	H	T	D	H	T	D	H	T	D	H
—	—	—	77	14	63	14	3	11	66	29	37	12	3	9
—	—	—	100 %	18%	82%	100 %	21%	79%	100 %	44%	56%	100 %	25%	75%

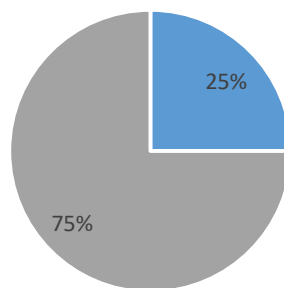
Les dades indiquen com, en tots el casos, la presència femenina és menor en totes les branques de coneixement, amb una participació no superior al 25%, a excepció de Ciències Socials i Jurídiques, amb un 44%. Els següents gràfics mostren els percentatges per gènere i branca:

Ciències Socials i Jurídiques

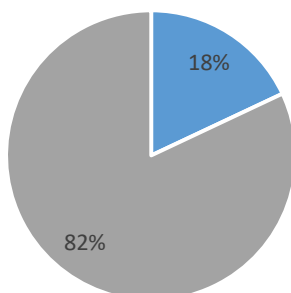
■ Dones ■ Homes

Enginyeria i Arquitectura

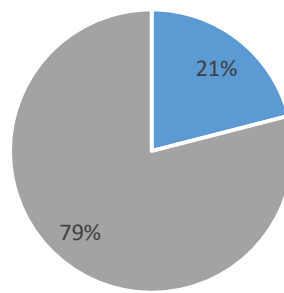
■ Dones ■ Homes

Ciències

■ Dones ■ Homes

Ciències de la Salut

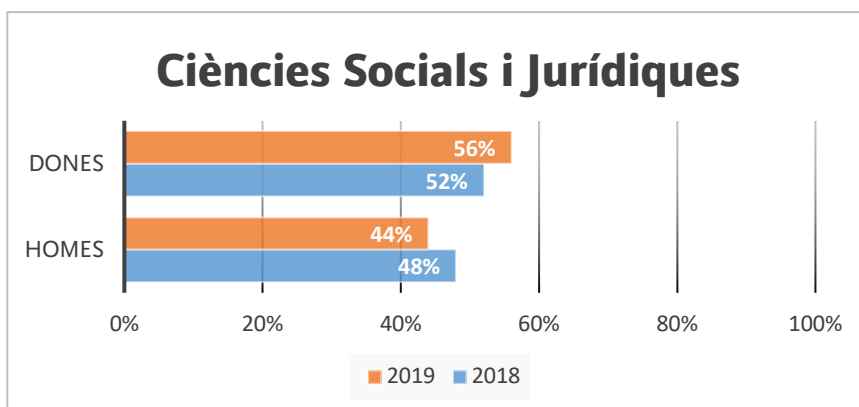
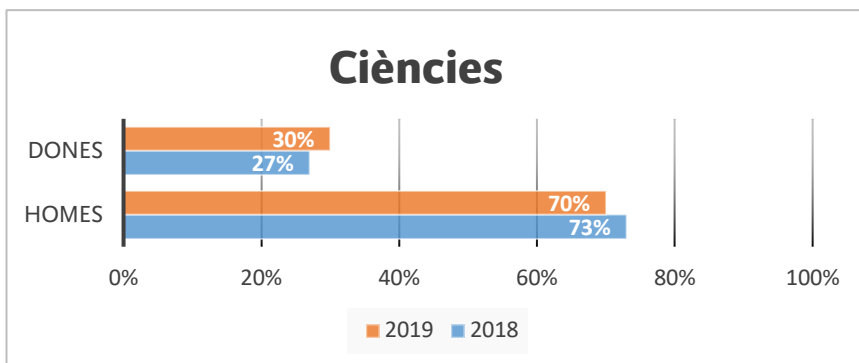
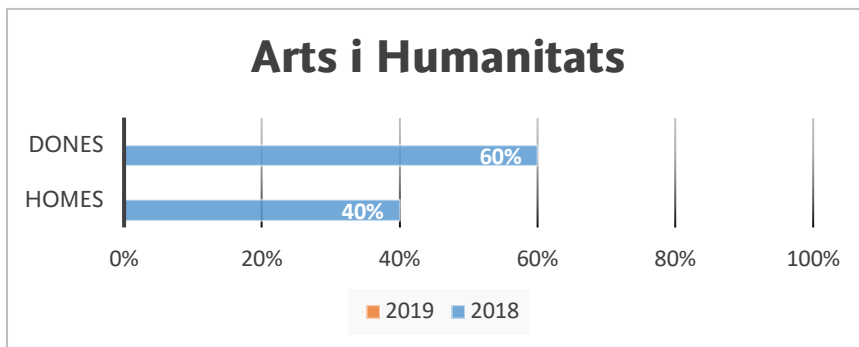
■ Dones ■ Homes

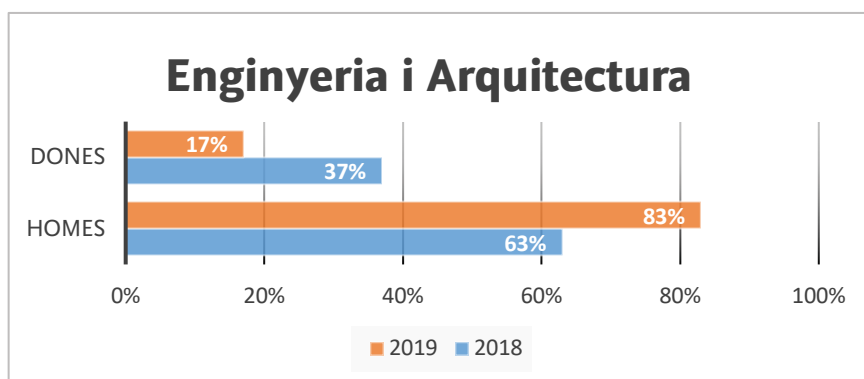
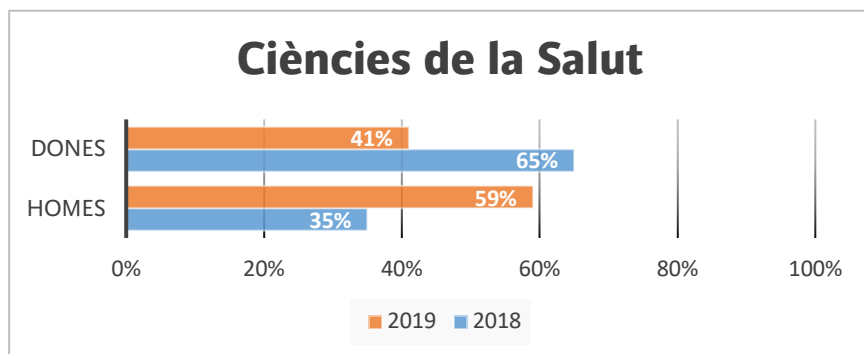
Encara hi ha una menor presència de dones a les conferències plenàries organitzades als congressos. La branca de Ciències Socials i Jurídiques és la que s'acosta més a la paritat, amb un 44% de dones.

5. Comparativa de gènere amb l'any 2018

a. Assistència desagregada per sexe i branca

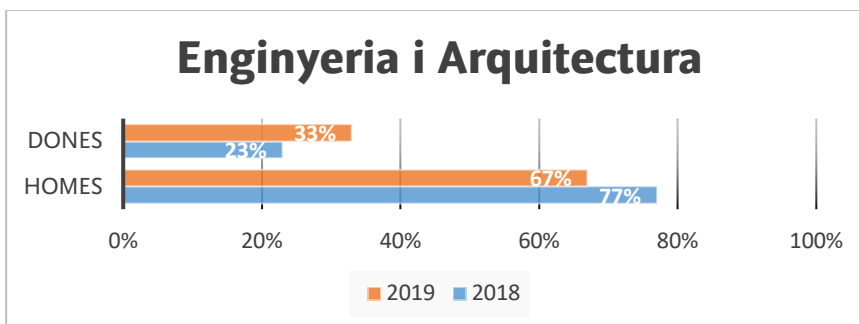
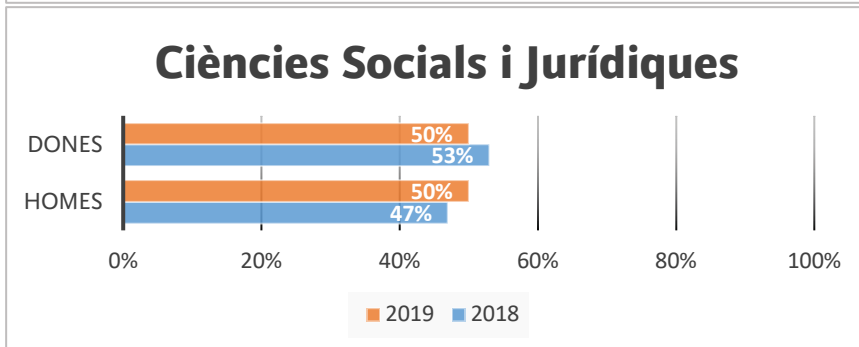
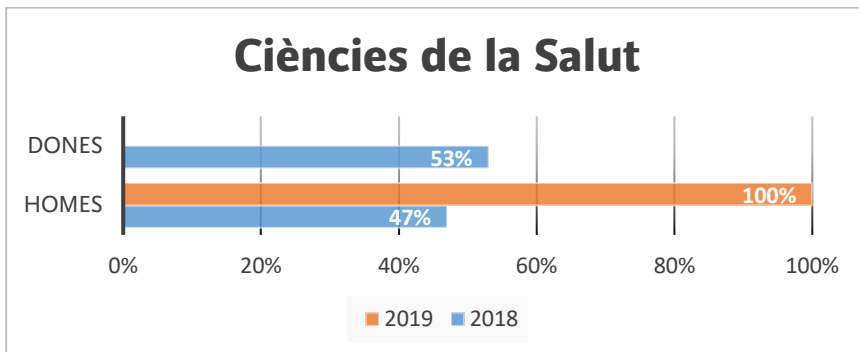
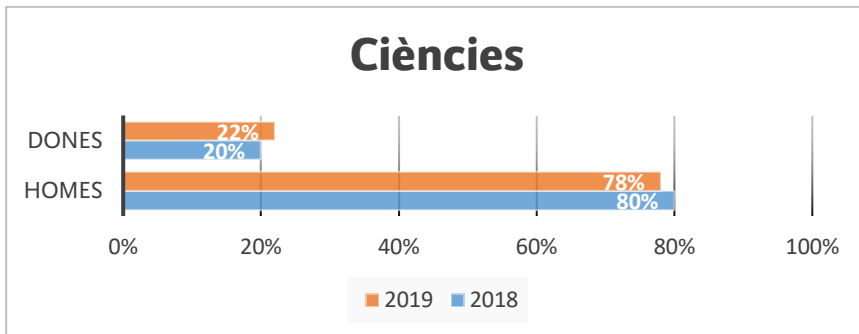
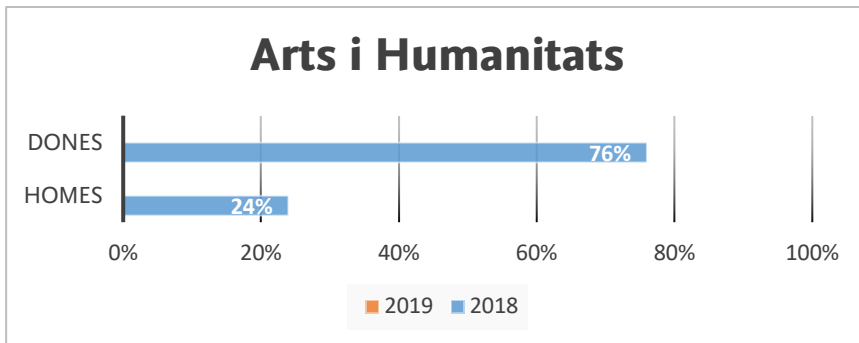
El nombre de congressos gestionats per UIBCongrés cada any és variable, tant en nombre com en cada àmbit. És per això que aquest recull de dades sobre la presència de dones als durant 2018 i 2019 no suposa una comparativa proporcional. Per aquest motiu, s'exposen les dades obtingudes en aquests dos períodes en els cinc indicadors analitzats.

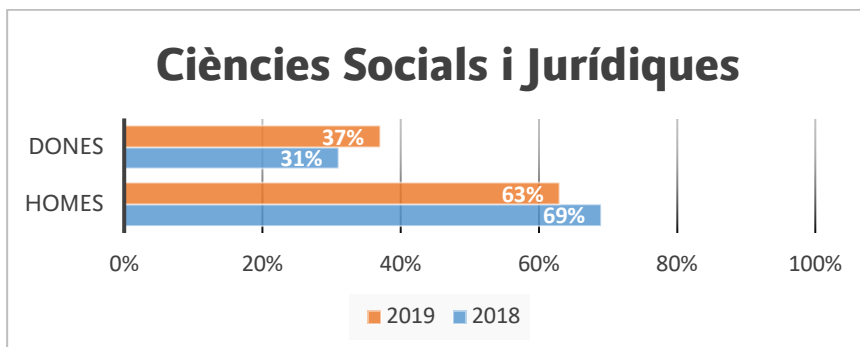
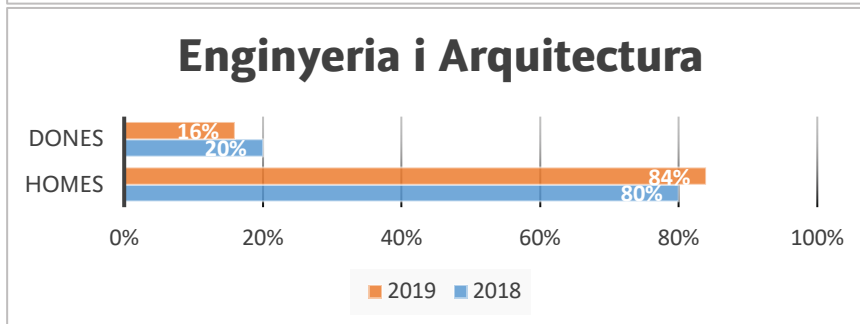
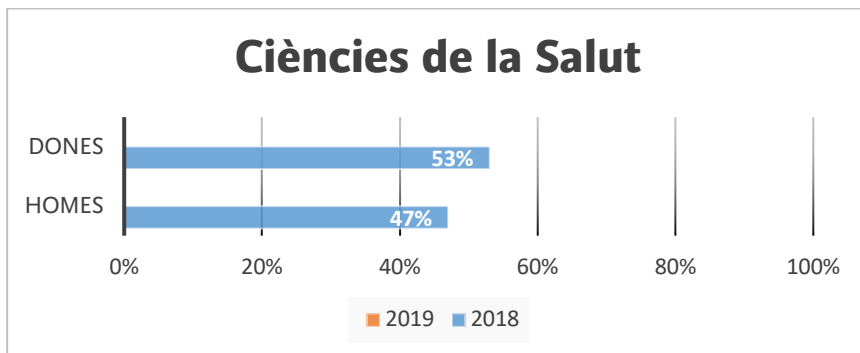
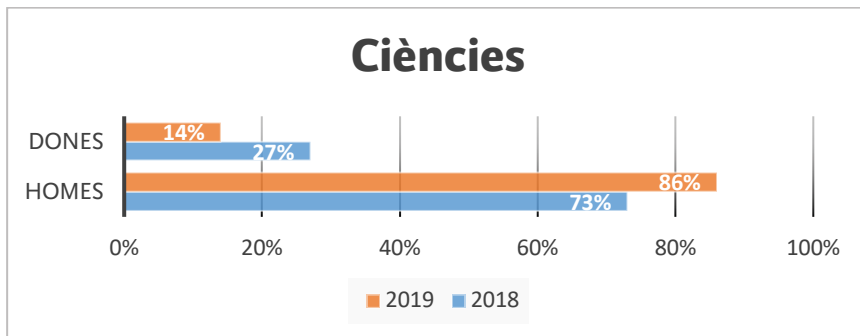
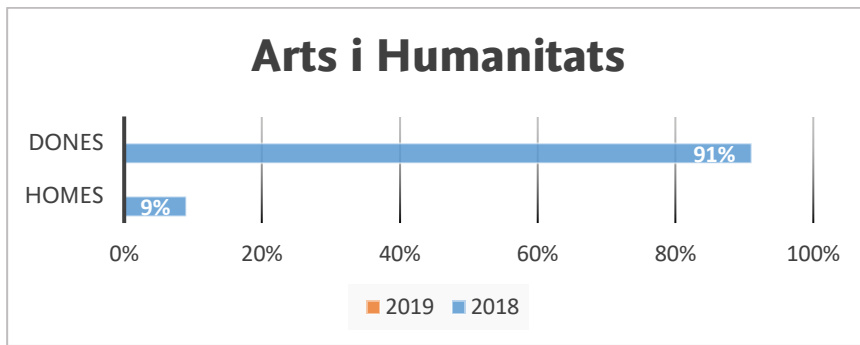
Els gràfics mostren que l'assistència de dones als congressos ha estat menor que el 2018, amb un 24% menys a la branca de Ciències de la Salut i un 20% menys a l'àmbit d'Enginyeria i Arquitectura. En canvi, a Ciències la presència de dones ha augmentat un 3%.

b. Composició del comitè organitzador per àrees de coneixement

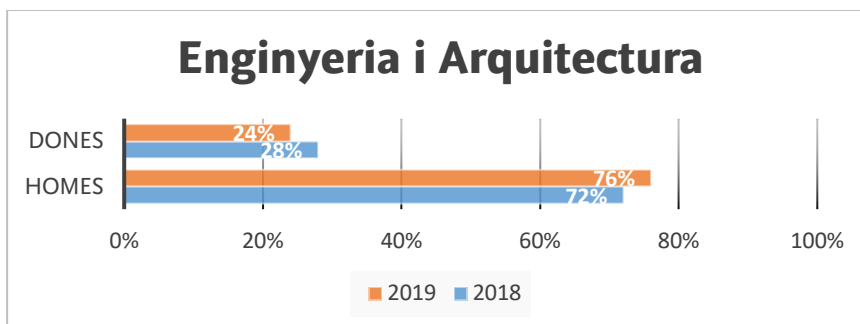
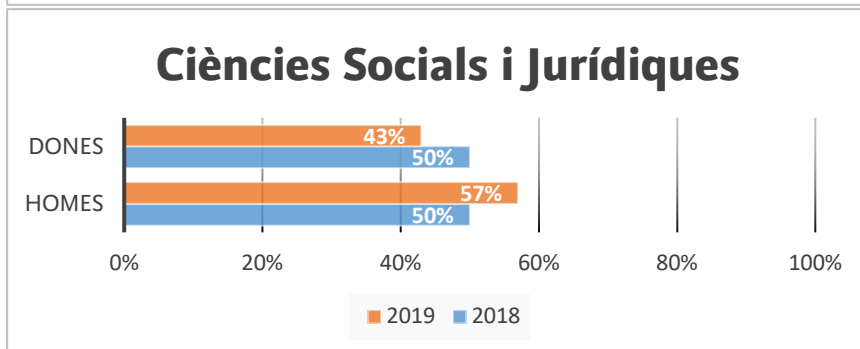
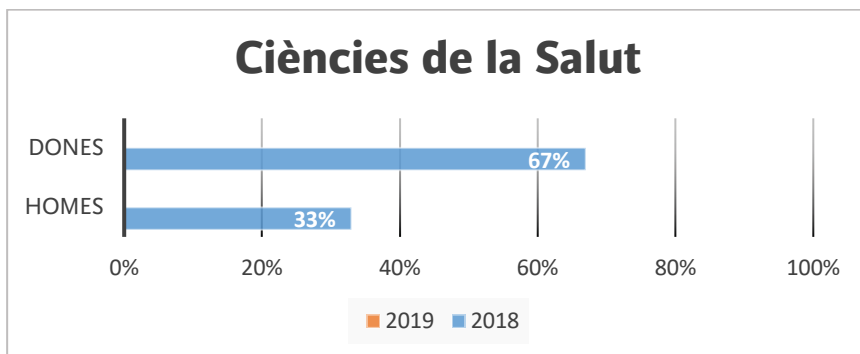
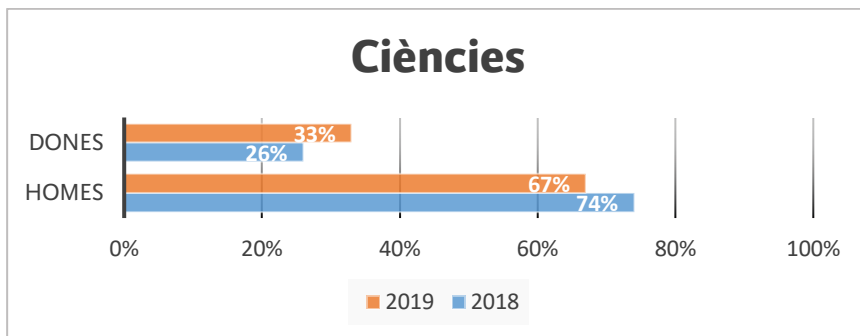
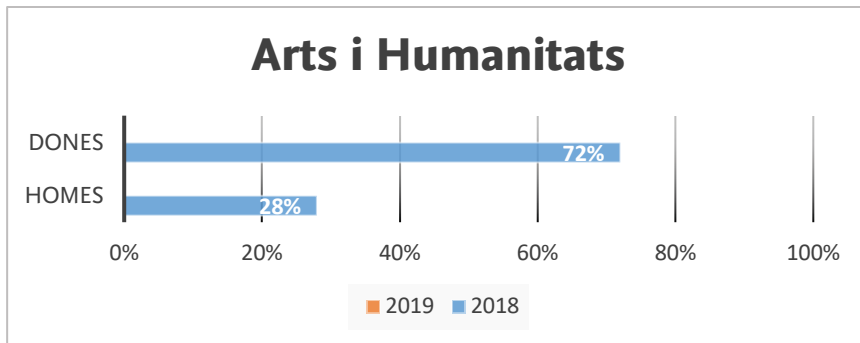
Els gràfics mostren una menor presència de dones als comitès organitzadors respecte a 2018 (10% menys a Enginyeria i Arquitectura i 2% menys a la branca de Ciències). No obstant això, a Ciències Socials i Jurídiques augmenta un 3% més de dones als comitès organitzadors que l'any 2018.

C. Composició del comitè científic per àrees de coneixement

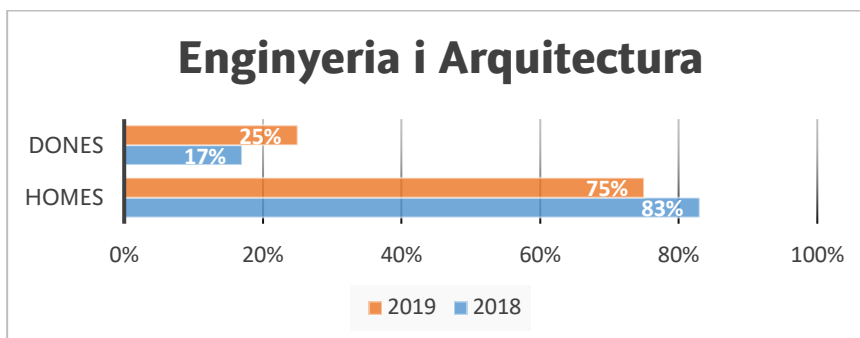
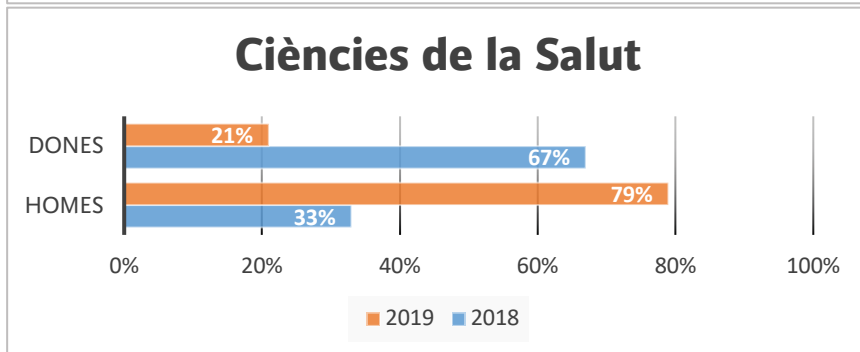
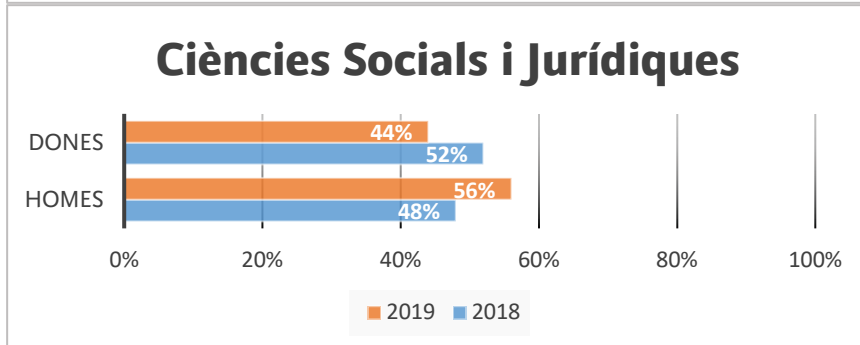
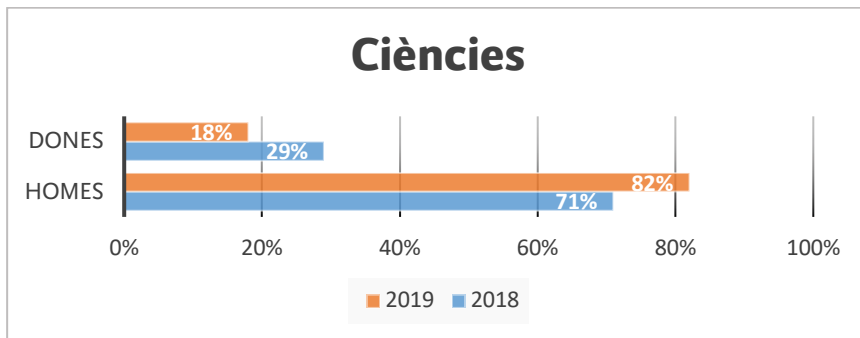
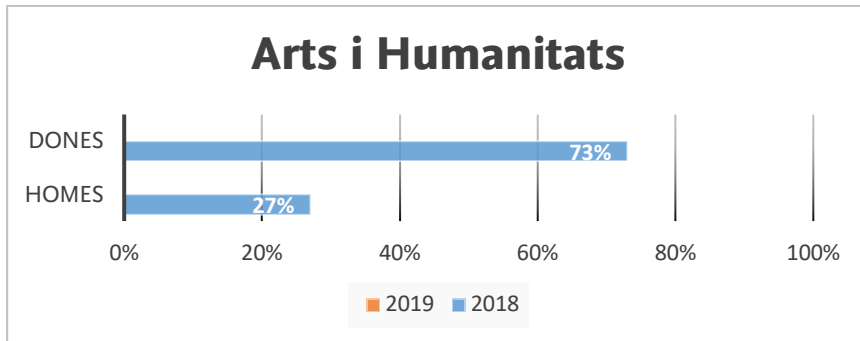
A Ciències i Enginyeria i Arquitectura han augmentat el desequilibri de gèneres, amb un 13% i 4% menys de dones als comitès científics. En canvi, a Ciències Socials i Jurídiques ha augmentat la presència femenina als comitès científics un 6%.

d. Presència de dones i homes pel que fa a l'autoria dels documents científics

La participació de les dones com a autores de documents científics enviats als congressos ha estat menor que el 2018, excepte en l'àmbit de Ciències, on ha augmentat un 7%. En el cas de l'àrea de Ciències Socials i Jurídiques, la paritat de 2018 s'ha romput, per una disminució d'un 3% de dones que han enviat documents als congressos.

e. Presència de dones i homes a les conferències plenàries i taules rodones per àrea de coneixement

Aquestes dades revelen com la presència de dones a les conferències plenàries i taules rodones ha estat només curiosament major a la branca d'Enginyeria i Arquitectura, amb un augment del 8%. En la resta dels casos, s'ha observat una disminució: un 46% a les Ciències de la Salut, un 11% en el cas de les Ciències i un 8% a les Ciències Socials i Jurídiques.

6. Conclusions

En línies generals, l'assistència de les dones als congressos de 2019 presenta un contrast: mentre que s'observa una major presència femenina a la branca de Ciències Socials i Jurídiques, pel que fa a la resta de branques analitzades observam un desequilibri entre gèneres. Aquestes dades estan en consonància amb la resta d'indicadors emprats en aquest informe.

Els llocs de decisió –comitès científic i organitzador– encara estan majoritàriament masculinitzats a totes les àrees, tot i que, en el cas de les Ciències Socials i Jurídiques, hi ha una desproporció menor. Per altra banda, les dones són majoria pel que fa a la documentació científica enviada als congressos de Ciències Socials i Jurídiques, però minoria a la resta d'àmbits. A més, trobam una desigualtat de gèneres a les conferències plenàries i taules rodones.

Les comparatives realitzades en aquest estudi demostren que la desproporció de 2018 ha anat en augment. Fins i tot, en algunes branques on hi havia un major predomini femení es pot veure com s'han invertit els percentatges. Aquestes dades demostren que encara és necessari promoure accions que caminin cap a la participació i presència igualitària i equilibrada de dones i homes als congressos, especialment en aquells àmbits de coneixement en què s'observa una major desproporció.

¹Organització de Congressos
Fundació Universitat-Empresa
de les Illes Balears

Edifici Instal·lacions Esportives, Campus universitari
Cra. de Valldemossa, km 7-5 07122 Palma (Illes Balears)
Tel. +34 - 971 17 20 00 · uibcongres@fueib.org

fueib.org/uibcongres